

PHÂN TÍCH TÁC PHẨM HỘI TRỐNG CỔ THÀNH CỦA LA QUÁN TRUNG

1. Cảm nhận về văn bản Hội trống cổ thành

Tam quốc diễn nghĩa là một trong những câu chuyện kinh điển về tình nghĩa anh em, quân thần thời phong kiến Trung Hoa và Hội trống Cổ Thành là một trong những trường đoạn khiến người đọc phải lặng suy ngẫm về tình nghĩa giữa Quan Vũ và Trương Phi.

Lưu Bị, Quan Vũ, Trương Phi là ba anh em kết nghĩa nhưng tình sâu hơn bề. Sự khác nhau về tính cách không khiến ba con người này trở nên mâu thuẫn bởi cả ba cùng chung một lí tưởng, một tâm nguyện. Tuy nhiên, do điều kiện khách quan, ba anh em phải tạm li tán. Và chính sự li tán đó dẫn đến sự nghi ngờ trong lòng Trương Phi ở đoạn trích Hội trống Cổ Thành này. Rời Tào doanh, đến Cổ Thành, biết tin Trương Phi đang trấn giữ ở đây, Quan Công mừng rỡ vô cùng. Trong khi đó Trương Phi chẳng nói chẳng rằng, lập tức mặc áo giáp, vác mâu lên ngựa, dẫn một nghìn quân đi tắt ra cửa bắc. Những tưởng Trương Phi sẽ thi lễ, đón hai anh chị vào thành, vậy mà lại múa xà mâu chạy lại đâm Quan Công.

Đoạn trích kể về cuộc “đụng độ” đặc biệt do sự hiểu lầm giữa hai anh em kết nghĩa là Quan Công và Trương Phi ở Cổ Thành. Trên đường sang Nhữ Nam tìm Lưu Bị, đến Cổ Thành, Quan Công hỏi thăm được biết Trương Phi đang ở đây nên xiết bao vui mừng. Trương Phi vốn nghi ngờ Quan Công ăn ở hai lòng nên đã làm tưởng là Quan Công lừa mình để bắt nộp cho Tào Tháo; vì thế giận dữ không thèm tiếp, lớn tiếng sỉ mắng và dọa đánh. Ngẫu nhiên, lúc đó tướng Tào là Sái Dương dẫn quân âm thầm kéo đến khiến Trương Phi càng khẳng định thêm nghi ngờ của mình là đúng.

Thanh minh không được, Quan Công hứa sẽ chém đầu tướng Tào để tỏ lòng thành. Trương Phi ra điều kiện sau ba hồi trống, Quan Công phải chém rơi đầu tướng Tào thì mới tin. Nhưng Trương Phi vừa đánh dứt một hồi trống thì đầu Sái Dương đã rơi xuống đất. Trương Phi tạm nguôi giận nhưng chỉ sau khi nghe tên lính hầu của Sái Dương cũng bị Quan Công bắt, kể đầu đuôi mọi chuyện thì chàng mới tin, rửa nước mắt khóc, thụp lạy Vân Trường. Quan Công vào được Cổ Thành, “cửa ải thứ sáu” và cũng là cửa ải thử thách ghê gớm nhất đối với lòng trung nghĩa.

Trương Phi là con người thẳng như là tên bắn, sáng như tấm gương soi, không chấp nhận sự quanh co, lắt léo. Đối với Trương Phi, đen trắng phải rõ ràng; với kẻ thù thì chỉ có thể nói chuyện bằng gươm giáo. Tính cách Trương Phi vốn dĩ nóng nảy; bộc trực và đơn giản, song để xác định Quan Công trung thành hay phản bội, Trương Phi lại không đơn giản chút nào. Khi nghe tin Quan Công đến, Trương Phi giận dữ mắt trợn tròn xoe, râu hùm vênh ngược, hò hét như sấm, múa xà mâu chạy lại đâm Quan Công.

Mâu thuẫn truyện được đẩy lên một bậc khi quân của Sái Dương mang cờ Tào đuổi kịp Quan Công. Trương Phi càng có cơ để nghi ngờ lòng dạ Quan Công. Đám quân mã do Sái Dương dẫn đầu khiến Trương Phi nghĩ rằng Vân Trường đưa đến để bắt về qui hàng cho Tào Tháo. Tình thế éo le buộc Vân Trường phải hành động để chứng thực lòng với em: "Hiền đệ hãy khoan, xem ta chém tên tướng ấy, để tỏ lòng thực của ta!". Đến đây, La Quán Trung quyết định thắt nút truyện, đẩy mâu thuẫn lên đến đỉnh điểm bằng tình tiết Hội trống Cổ Thành.

Trước đề nghị của Quan Vân Trường, Trương Phi đã ra điều kiện - một điều kiện khắc nghiệt: "Nếu mày quả có lòng thực, ta đánh ba hồi trống, mày phải chém được tên tướng ấy". Ba hồi trống định mức thời gian để mình chứng cho một tấm lòng, ba hồi trống để giải oan, ba hồi trống để nhận diện nhân cách một con người cũng là ba hồi trống đầy thách thức. Nó quả là quá ngắn ngủi đối với một mạng người. Nó sẽ là một minh chứng nếu quả thật Quan Công do dự, dao động và không có tài nghệ, khí phách.

Chưa dứt một hồi trống, "đầu Sái Dương đã lặn dưới đất", "quân Tào chạy tan tác" nhưng kết quả ấy cũng chưa thuyết phục được lòng tin của Trương Phi. Chỉ khi nghe một tên lính kể chuyện Sái Dương nghe tin Quan Công giết cháu ngoại mình bèn "nổi giận đùng đùng" muốn sang Hà Bắc đánh Quan Công nhưng Tào Tháo không cho đi, "nhân sai Nhữ Nam đánh Lưu Tích" không ngờ đi đến Cổ Thành gặp Quan Công thì lúc đó Trương Phi mới "tin anh là thực" và "mời hai chị vào thành". Hai người chị kể cho Trương Phi nghe những việc mà Quan Công trải qua khiến Trương Phi "rỏ nước mắt khóc, thụp lạy Vân Trường". Trương Phi tuy tính tình nóng nảy nhưng khi hiểu hết câu chuyện và hoàn cảnh của người anh kết nghĩa thì đã tin tưởng và phục thiện. Đó là một trong những vẻ đẹp nhân cách của nhân vật này.

Bên cạnh đó, tác giả La Quán Trung cũng khắc họa nhân vật Quan Công với tính cách khiêm nhường, trung nghĩa, thủy chung với tình anh em kết nghĩa vờn đảo. Khi gặp được Trương Phi, Quan Công "mừng rỡ vô cùng, giao long đao cho Châu Thương cầm, tế ngựa lại đón". Ngay cả khi bị Trương Phi gọi là "mày", "thằng", "nó" nhưng Quan Công vẫn giữ cách xử sự đúng mực, độ lượng khi gọi Trương Phi là "em" và "hiền đệ". Quan Công hết sức bình tĩnh khi "tránh mũi mâu", nhờ hai chị làm nhân chứng cho sự trung thành của mình. Không những thế, Quan Công rất coi trọng tình nghĩa anh em đã có và muốn chứng minh điều ấy qua hành động chém Sái Dương "để tỏ lòng thực". Trước sự nghi ngờ của Trương Phi lớn như vậy nhưng Quan Công vẫn giữ được bình tĩnh và sự từ tốn của bản thân để minh oan.

Đến cuối đoạn trích Hồi trống Cổ Thành, hồi trống mới xuất hiện nhưng nó đã thực thi nhiệm vụ quan trọng: hóa giải mối nghi ngờ giữa hai anh em Quan Vũ - Trương Phi. Trở lại với diễn biến câu chuyện phía trước, có thể thấy đó là hồi trống ra quân và cũng là hồi trống thu quân, hồi trống thách thức, minh oan và đoàn tụ. Cuộc hội ngộ của hai anh em không có rượu, chỉ có hồi trống trận. Nó cũng chính là một thành công trong nghệ thuật kể chuyện đặc sắc của nhà văn La Quán Trung.

2. Bình giảng tác phẩm Hồi trống cổ thành

Có thể nói tiểu thuyết chương hồi là thể loại đạt được nhiều thành tựu nổi bật nhất trong kho tàng văn học thời Minh - Thanh ở Trung Quốc. Một trong những tác phẩm nổi tiếng thời kỳ này phải kể đến "Tam quốc diễn nghĩa" của La Quán Trung. Ông là tác giả đã có những đóng góp xuất sắc cho thể loại tiểu thuyết lịch sử thời Minh - Thanh và "Tam quốc diễn nghĩa" có ảnh hưởng sâu sắc đến Việt Nam và các nước trên thế giới.

Đây là tác phẩm lớn gồm 120 hồi được ra đời vào đầu thời nhà Minh (1368 - 1644) kể chuyện "cát cứ phân tranh" của ba tập đoàn phong kiến Ngụy - Thục - Ngô với các cuộc chiến tranh diễn ra liên miên, đời sống nhân dân khổ cực trong gần 100 năm của nước Trung Quốc thời cổ. Đoạn trích "Hồi trống Cổ Thành" thuộc hồi 28 của tác phẩm. Nội dung của đoạn trích kể về việc Quan Công đưa hai chị đến Cổ Thành thì biết Trương Phi đang chiếm thành, tạm lấy chốn nương thân liền sai Tôn Càn vào thành báo tin để Trương Phi ra đón hai chị. Gặp lại Trương Phi, Quan Công "mừng rỡ vô cùng" còn Trương Phi do hiểu nhầm Quan Công "hàng Tào Tháo" nên "múa xà mâu chạy lại đâm Quan Công". Đang trong lúc phân trần sự thật thì quân Tào kéo đến, Quan Công đã lấy đầu của Sái Dương - tên tướng cầm đầu quân Tào. Sau này, Trương Phi mới tin Quan Công và "mời hai chị vào thành".

Trước tiên, đoạn trích khắc họa cảnh gặp mặt và mâu thuẫn giữa Trương Phi và Quan Công. Lúc này, vẻ đẹp của hai nhân vật thể hiện qua việc nghe tin báo. Quan Công khi nghe tin em thì mừng rỡ vô cùng, nôn nóng muốn gặp mặt và tin tưởng Trương Phi sẽ mừng rỡ đón mình. Qua đó, nhân vật toát lên vẻ đẹp là một người giàu lòng trung nghĩa, giàu tình nghĩa và biết nghĩ cho mọi người. Trái với Quan Công, Trương Phi nghe tin Quan Công đến bèn "chẳng nói chẳng rằng, lập tức mặc áo giáp, vác xà mâu lên ngựa, dẫn một nghìn quân" chạy

lại đâm Quan Công. Hành động dứt khoát, quyết liệt ấy khẳng định vẻ đẹp cương trực, khảng khái, trắng đen rõ ràng của Trương Phi.

Vẻ đẹp của hai nhân vật còn toát lên khi cả hai gặp mặt. Quan Công khi mới gặp Trương Phi vội tránh mũi mâu, nhắc lại tình nghĩa vườn đào và ra sức thanh minh cho bản thân mình: “Chuyện này em cũng không biết, ta cũng khó nói. May có hai chị ở đây, em đến mà hỏi”. Lời nói dứt khoát cùng hành động từ tốn, điềm đạm ấy chứng minh Quan Công là một người kiên nhẫn, nhẹ nhàng dù rơi vào tình huống khó xử. Trái lại, Trương Phi khi vừa gặp Quan Công bèn quát mắng, nổi giận đùng đùng cho Quan Công là kẻ bội nghĩa, thậm chí không nghe những lời khuyên can của mọi người, lời thanh minh của Quan Công. Qua đó, vẻ nóng nảy, cương trực của con người tuyệt nghĩa đã được đề cao.

Chi tiết Hồi trống hóa giải mâu thuẫn của cả hai càng tô đậm vẻ đẹp của hai nhân vật. Khi nhìn thấy quân mã của Tào Tháo kéo đến, Quan Công đưa ra gợi ý chém tên tướng Sái Dương để tỏ lòng. Dường như tấm lòng trung nghĩa, trước sau như một ấy nhất quán với tính cách điềm đạm của Quan Công. Trương Phi đưa ra lời thách đố khi đánh ba hồi trống, Quan Công phải chém đầu tên tướng giặc. Trong khi Trương Phi đánh trống, Quan Công múa đao xô lại, hành động dứt khoát chém đầu Sái Dương.

Nếu có một mình, thì dù phải hi sinh tính mạng thì Quan Công cũng không chịu hàng Tào Tháo, nhưng vì đảm bảo sự an nguy cho hai người chị dâu, cực chẳng đã Quan Công đã phải tạm hàng Tào Tháo, dù là tạm hàng nhưng Quan Công cũng khẳng định mạnh mẽ, tuyên bố rõ ràng việc mình hàng ở đây không phải hàng Tào Tháo mà là hàng vua Hán, vì lúc này vua Hán đang bị Tào Tháo không chế. Quan Công đợi thời cơ, một khi có tin tức của anh mình, tức Lưu Bị thì sẽ lập tức đi ngay. Ta có thể thấy, Quan Công là một con người ngay thẳng, tuyệt đối trung thành với Lưu Bị, vì dù được Tào Tháo tìm mọi cách lấy lòng, "ba ngày một tiệc nhỏ, năm ngày một tiệc lớn, lại ban thưởng chức tước, vàng bạc, mỹ nữ..." nhưng Quan Công cũng không hề đái hoài, không bị tác động dù chỉ một chút "Thân tại Tào doanh, tâm tại Hán".

Nhân vật Quan Công còn hiện lên là một vị tướng kiêu hùng, dũng mãnh hơn người, vì khi đã nghe ngóng tin tức, xác định được vị trí của huynh đệ thì Quan Công lập tức lên đường, khi ấy các tướng dưới trướng của Tào Tháo ngăn cản thì Quan Công đã vung đao chém luôn sáu tướng, vượt được năm cửa quan để đến Cổ Thành gặp người huynh đệ Trương Phi. Hành động oai dũng ấy tuy được miêu tả qua một vài chi tiết ngắn gọn, nhưng ta cũng phải thấy được mức độ hiểm nguy, khó khăn của tình huống này, bởi Quan Công chỉ có một thân một mình, lại phải bảo vệ cho sự an nguy của các chị dâu thì việc chiến thắng tướng của Tào Tháo và qua các cửa quan là một việc hết sức phi thường.

Có thể nói, chi tiết hồi trống Cổ Thành đã giải quyết mâu thuẫn một cách chóng vánh, đồng thời khắc sâu và làm nổi bật tấm lòng trung nghĩa của Quan Công, vẻ thẳng thắn mạnh mẽ của Trương Phi. Hồi trống cũng đem lại không khí chiến trận đặc trưng, mọi mâu thuẫn đều được giải quyết bằng đường gươm, mũi giáo trong không khí thúc giục, binh mã ngập trời. Chi tiết này cũng thể hiện thủ pháp phóng đại, cường điệu đặc trưng trong tiểu thuyết chương hồi. Có thể nói, qua đoạn trích “Hồi trống Cổ Thành”, vẻ đẹp trung nghĩa của Quan Công và vẻ thẳng thắn của Trương Phi được tái hiện một cách chân thực.

3. Bài văn phân tích tiểu thuyết Hồi trống cổ thành

“Tam quốc diễn nghĩa” được coi là một trong bốn tác phẩm cổ điển nổi tiếng nhất Trung Quốc. Tác phẩm gây ấn tượng với người đọc bởi “tuyệt nhân” - Lưu Bị, “tuyệt trí” - Khổng Minh, “tuyệt gian” - Tào Tháo. Trích đoạn “Hồi trống Cổ Thành” đặc biệt làm nổi bật vẻ đẹp và phẩm chất tuyệt nghĩa của Trương Phi, đồng thời qua đó, ta cũng thấy ý nghĩa của vấn đề “trung thành hay phản bội” được đặt ra trong đoạn trích.

Đoạn trích Hồi trống Cổ Thành nằm giữa hồi thứ 28 của bộ tiểu thuyết Tam Quốc Diễn Nghĩa, kể về việc Trương Phi gặp lại Quan Công sau bao ngày xa cách nhưng với thái độ tức giận, đòi đâm Vân Trường. Dù Quan Công ra sức giải thích, mọi người can ngăn, Trương Phi lại càng tức giận. Thậm chí, khi quân mã của Tào Tháo đến, lửa giận lại càng bùng lên dữ dội. Chỉ đến khi Quan Công lấy đầu Sái Dương - tướng của Tào Tháo sau một hồi trống thì Trương Phi mới nguôi giận. Khi nghe tên lính kể chuyện thực hư, Trương Phi mới tin, khóc lóc thục lạy Vân Trường.

Khi đến được Cổ Thành, Quan Công đã rất vui mừng khi sắp tới sẽ gặp được người em thân thiết Trương Phi, bởi Trương Phi không những trốn chạy thành công mà còn chiếm thành công Cổ Thành, nhưng niềm vui đoàn tụ ấy chưa kịp xảy ra thì một tình huống bất ngờ mà Quan Công không thể lường trước đã xảy ra, Trương Phi không những không chào đón mình bằng cái ôm nồng nhiệt của huynh đệ mà tiếp đón bằng đao, vẻ mặt hung dữ như thể nghênh chiến kẻ thù "Trương Phi mắt trợn tròn xoe, râu hùm vểnh ngược, hò hét như sấm, múa xà mâu chạy lại đâm Quan Công". Vì không thể lường trước được tình huống này sẽ xảy ra nên Quan Công rất bất ngờ, vội tránh mũi mâu "Hiền đệ có sao như thế, há quên nghĩa đào ru?"

Quan Công đã nhắc lại tình nghĩa huynh đệ với Trương Phi và hoài nghi về sự manh động của Trương Phi, ta có thể nhận thấy Quan Công là một con người điềm tĩnh, luôn bình tĩnh giải quyết mọi thứ, dù trong tình cảnh khó khăn, ngặt nghèo nhất. Dù Trương Phi một mực khẳng định Quan Công là kẻ phản bội thì sự điềm đạm trong khí chất đã giữ cho Quan Công sự bình tĩnh trước mọi việc mà rành rọt giải thích đầu đuôi mọi sự hiểu lầm. Và khi Trương Phi vẫn nhất quyết không chịu tin và muốn Quan Công chứng tỏ sự trong sạch bằng cách lấy đầu của tướng giặc qua ba hồi trống, dù khó khăn nhưng vì phẩm tiết bản thân, vì tình huynh đệ thì Quan Công vẫn chấp nhận. Và cuối cùng, sau khi chém chết tướng giặc thì Quan Công đã làm tỏ rạn mối hàm oan của Trương Phi đối với mình, tình huynh đệ gắn kết trở lại.

Tình nghĩa anh em thuở hàn vi sẽ chẳng có ý nghĩa gì nếu ai đó bị nghi ngờ là phản bội. Chỉ có lí tưởng trung nghĩa là nguyên tắc ứng xử duy nhất. Và mọi mâu thuẫn chỉ được giải quyết trên cơ sở lợi ích cộng đồng. Anh em Quan, Trương đoàn tụ khi đầu Sái Dương rơi xuống đất. Trương Phi thẳng tay đánh trống giục giã Quan Vũ và "rỏ nước mắt thục lạy Vân Trường" khi nổi nghi ngờ được giải tỏa. Việc Trương Phi buộc Quan Công phải chém đầu Sái Dương trong ba hồi trống thể hiện một thái độ dứt khoát và cương quyết, đây cũng là chi tiết đậm màu sắc Tam quốc nhất.

Trương Phi biết rõ tài năng của Quan Công, Quan Công từng chém rơi đầu Hoa Hùng, một viên tướng giỏi và trở về doanh trại mà chén rượu vẫn còn nóng. Việc Quan Công chém được Sái Dương không phải là việc khó nhưng lại rất có ý nghĩa bởi đó là cách duy nhất để Quan Công minh oan. Sự minh oan cũng không mấy khó khăn nhưng nó thể hiện thái độ dứt khoát và trắng đen rõ ràng của Trương Phi. Tác giả đã tạo nên một tình huống rất đặc sắc để vừa ngợi ca tình cảm anh em gắn bó nghĩa tình của Lưu, Quan, Trương vừa bộc lộ rõ tính cách thẳng ngay của Trương Phi và đức độ của Quan Công. Trương Phi và Quan Công là những tướng tài của nhà Thục, tiêu biểu cho nhà Thục. Lưu Bị và nhà Thục là nơi tác giả gửi gắm ước mơ của quần chúng nhân dân về một ông vua hiền, một triều đình chính nghĩa và nhân đạo.

Như vậy, đoạn trích "Hồi trống cổ thành" đã khắc họa thành công và chân thực hình ảnh của hai người anh hùng trong Tam Quốc chí, là Trương Phi và Quan Công. Tuy có những đối lập về tính cách, một người điềm tĩnh, một người nóng nảy, bộc trực nhưng cả hai đều có điểm chung đó chính là một lòng chung thành, coi trọng tình nghĩa huynh đệ, đều là những

tướng lĩnh tài giỏi, dũng mãnh. Và hơn hết, cả hai người anh hùng này đều là đại diện cho chữ "dũng", là những nhân tố tạo nên sức mạnh cho Lưu Bị.

4. Suy nghĩ của em về tác phẩm Hồi trống cổ thành

Văn học Minh - Thanh là giai đoạn phát triển cuối cùng của văn học cổ điển Trung Quốc. Đây là thời kì nền văn học Trung Quốc khá đa dạng, phong phú và đạt nhiều thành công về mặt nghệ thuật. Trong đó có sự lên ngôi đầy vẻ vang của tiểu thuyết. Tiểu thuyết cổ điển Trung Quốc là một loại truyện dài, được kể thành chương hồi và theo trật tự trước sau của sự việc. Có thể kể đến những đỉnh cao tiêu biểu đã rất quen thuộc với chúng ta ngày nay như Tây du kí, Thủy hử truyện, Tam quốc diễn nghĩa, Hồng lâu mộng...

Trong đó, Tam quốc diễn nghĩa là tác phẩm phản ánh một thời kì dài và đầy biến động của lịch sử Trung Quốc, đó là thời Tam quốc. La Quán Trung viết tác phẩm này dựa trên ba nguồn tư liệu chính là sử liệu (cuốn sử biên niên Tam quốc chí của Trần Thọ đời Tấn và cuốn Tam quốc chí của Bùi Tùng Chi người Nam Bắc triều); dã sử, truyền thuyết trong dân gian; tạp kịch, thoại bản đời Nguyên (cuốn Tam quốc chí bình thoại). Vì thế tác phẩm vừa là một thiên sử kí, vừa là một tác phẩm văn học có giá trị nghệ thuật.

Trương Phi vốn mang trong mình tính cách bộc trực, thẳng thắn, không bao giờ có nửa lời nói dối, không mập mờ, úp mở. Quan điểm, lập trường này của Trương Phi được thể hiện rất rõ ràng, rạch ròi qua câu nói với hai chị dâu cũng chính là để nói với Quan Công: "Trung thần thà chết chứ không chịu nhục, có lẽ đâu đại trượng phu lại thờ hai chủ". Theo quan niệm phong kiến, người trung thần là người chỉ thờ một chủ, sống chết chỉ có một chủ đó mà thôi, còn ai thờ hai chủ, ấy là kẻ phản bội. Từ lập luận đó, Trương Phi suy xét, phán đoán về sự xuất hiện của Quan Công. Quan Công đột nhiên trở về sau khi đã bội nghĩa vờn đảo, bỏ lại anh mà đầu hàng Tào Tháo, vốn là kẻ thù lớn của Lưu Bị. Không chỉ vậy Quan Công khi ở dưới trướng Tào Tháo còn được phong hầu tứ tước, Quan Công đã quy phục Tào Tháo. Bởi vậy sự trở về của Quan Công là để đánh lừa Trương Phi, hòng chiếm Cổ Thành.

Thêm vào đó hành động Trương Phi dẫn theo quân mã càng làm cho Trương Phi tin tưởng vào nhận định của mình hơn. Trước những chứng cứ, suy luận quá rõ ràng, Trương Phi đã ba lần buộc tội Quan Công. Buộc tội Quan Công vong ân, bội nghĩa: "Mày đã bội nghĩa, còn mặt mũi nào đến gặp tao nữa". Không dừng lại ở đó Trương Phi buộc tội Quan Công là kẻ bất trung: "Mày đã bỏ anh, hàng Tào Tháo, được phong hầu tứ tước nay lại đến lừa tao, tao quyết hầu sống chết với mày". Và cuối cùng buộc tội Quan Công là kẻ bất nhân: "Mày cũng nói láo, nó đâu có bụng tốt, nó lại đây là để bắt ta đó". Những lời buộc tội này đều xuất phát từ tính cách của Trương Phi, đây là sự bộc trực, thẳng thắn, chỉ tin những gì mình thấy, đây là tính cách cần có của một trung thần.

Khi gặp lại Quan Công, ngay lập tức Trương Phi khẳng định Quan Công là kẻ phản bội bởi: Tôi trung không bao giờ thờ hai chủ (Trung thần thà chịu chết không chịu nhục. Có lẽ đâu đại trượng phu lại thờ hai chủ). Bởi vậy, khi biết Quan Công ở doanh trại của Tào Tháo, Trương Phi đã có hành động vô cùng quyết liệt, dứt khoát: Phi nghe xong, chẳng nói chẳng rằng, lập tức mặc áo giáp, vác mâu lên ngựa, dẫn một nghìn quân, đi tắt ra cửa bắc với mục đích đánh lại Quan Công. Dù nhận được lời khuyên từ hai phu nhân và Tôn Càn, Trương Phi vẫn nhất quyết không tin. Hơn nữa Trương Phi còn thấy một toán quân của Tào, cho đó là Trương Phi đem quân đến để bắt mình. Hai hiểu lầm công gộp với nhau khiến cho mâu thuẫn ngày càng lớn và cần giải quyết. Trương Phi đã lựa chọn hình thức thử thách cho Quan Công, đó là sau ba hồi trống Quan Công phải giết được tướng Tào để chứng minh sự trong sạch của mình. Bởi vậy hồi trống này có nhiều ý nghĩa.

Đối với Trương Phi đây là hồi trống có ý nghĩa thách thức Quan Công, đặt Quan Công vào thử thách buộc phải vượt qua để mình chứng cho sự trong sạch của bản thân. Cũng cần lưu

ý số hồi trống mà Trương Phi đưa ra cho Quan Công là ba hồi, tại sao là ba hồi chứ không phải ít hơn hay nhiều hơn. Ta biết rằng, Trương Phi là con người hết sức nóng nảy, bởi vậy nếu là năm hồi sẽ quá lâu và Trương Phi không thể kiên nhẫn chờ đợi. Còn nếu là một hồi thì lại quá ít khiến Quan Công bị đặt vào tình thế khó có thể chứng minh. Như vậy, ba hồi là hợp lý nhất, là thời gian vừa đủ để Quan Công minh chứng mình trong sạch, đồng thời ba hồi cũng thể hiện hi vọng, mong muốn của Trương Phi đối với Quan Công.

Trước lời thách thức của Trương Phi, Quan Công đã chấp nhận, khi tiếng trống đầu tiên vang lên thì ngay lập tức Quan Công đã lao vào Sái Dương, bằng bản lĩnh và võ nghệ của một vị tướng tài ba, trong ba hồi trống mà Trương Phi đánh lên thì Quan Công đã chém được đầu của Sái dương. Về phía của Trương Phi, sau khi Quan Công đã hoàn thành xong thử thách thì vẫn chưa tin tưởng hoàn toàn, trong lòng vẫn chưa thể gỡ bỏ hết được những nghi ngờ. Cuối cùng, trước những lời kể của ai chị dâu và một tên lính thì Trương Phi đã hiểu ra sự việc, sự hối hận tột cùng khiến cho Trương Phi quỳ rạp xuống van khóc, xin lỗi người anh em của mình về những hành động nông nổi.

Hồi trống cổ thành còn là âm thanh đoàn tụ của Trương Phi và Quan Công. Sau mọi biến cố, hiểu lầm thì cuối cùng cũng hiểu rõ tấm lòng tín nghĩa của nhau,. Hồi trống mang đến sự cảm động của tình cảm huynh đệ cảm động, họ là những người sẵn sàng hi sinh mạng sống vì nhau nhưng không chấp nhận sự bội tín, phản bội. “Hồi trống cổ thành” mang nhiều ý nghĩa độc đáo, có lẽ cũng vì sự đa nghĩa trong hình ảnh này nên người biên soạn mới lựa chọn làm nhan đề của đoạn trích.